

FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BROÐURSKAPUR

Nr. 41

Lýsingarprísur fyri mm: 12 oyru á
1. síðu, 10 oyru á 3. og 4. síðu

Týsdagin 26. oktober 1948

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,00 + porto um fjórðingsárið

22 Árg.

ARBEIÐIÐ

Menn eru, sum siga, at maskinan hevur fingið vald á menniskjuni. Hon skuldi vera menniskjuni ein hjálpari, men hon hevur við sínum ótaldum möguleikum bundið hana, so arbeiðið, sum maskinan nú ger, ikki longur hevur tann týðning og tað mál, sum tað hevði áður.

Ein kann hugsa sær, at maskinverkið, sum nú nýtist til alt, er eftir áðurnevndu áskoðan at líkna við kvørnina í ævintýrinum, sum kundi mæla alt av sær sjálvum, men tá ið maðurin, sum fekk hana, ikki visti orðini, ið stæðga hana skuldu, mól hon skip hansara fullt, so tað sökk við øllum til havsins botn.

Fyrst, ið menn fóru at nýta hana, kom fram á teir hugurin at fáa meir og meir. Menniskjuni, sum rökja og ansa maskinuna skuldu, gjørdust fyri maskineigarinum til eitt tól eins og maskinan, og hetta tólið skuldi avrika mest møgulegt. Hann misti gleðina av arbeiðinum. Hann misti kontaktina, sambandið við arbeiðið og tey evni, sum virka verða úr. Arbeiðið gjørdist ein salgsvøra, og mátið var tann lön, ið gavst, og hvíldin ella stuttleikin, ið fáast kundi aftaná lidnan arbeiðisdag.

Tað er skiligt, at tað mátti gerast til eina spillu í hinum modernaða menniskjanum, og at bakslátturin mátti koma bæði andaliga og kroppsliga. Hin liberalistiska hugsanin við sínari ótamdu kapping og sínari áskoðan, at hin einstaki skuldi leggja so nógv undir seg sum møgulegtuttan at leggja í ein annan, mátti gera hin arbeiðandi mannin til eitt gangandi tól, sum bert skuldi krevjast mest møgulegt av eins og av maskintólinum, sum hann röktaði.

Tað er neyðugt, at hetta verður broytt. At maðurin, sum arbeiðir, verður medvitandi aftur, so hann kennir seg at vera eitt hugsandi lið í tí verki, sum fram kemur av hansara arbeiði. So kann hann kenna gleðina av sínum arbeiði, finna aftur poesiin og romantikkina í arbeiðinum. Hann kann kenna seg tá sum ein skapari, sum hann altíð er, ið avrikar okkurt, og tá gevur arbeiðið honum eina stórri lön

enn hon, sum bert verður útmáld í peningi.

Arbeiðiseigarar fara at vera varir við hesi víðurskipti, um tað so er privatmaðurin, ið eigur arbeiðið, ella tað er á almennum hondum. Teir siggja, at kunna teir fáa aftur hitt fulla sambandið millum verkamannin og tólið, maskinuna, hann rökir, og evnið, sum gjørt verður burtur úr, fer tað eisini at økja um arbeiðisúrslitið.

Til at vinna hesi mál, hava summir skipað arbeiðsråd, har leiðarar arbeiðisins og umboðsmenn arbeiðaranna koma til fundar og samráðast í semju og góðum felagsskapi um arbeiðisætlan og arbeiðisvíðurskipti. Arbeiðarin fær tá sum ein hugsandi vera lut í tí, ið gjørt verður. Hann er kunnigur við gongdina í verkinum, sær fyri byrjan og enda og kann seta seg í stöðuna hjá arbeiðsgevarinum, sum arbeiðið eigur.

Eisini kunna kvøldskúlar ella skúlaskeið, ið knýtt eru til tað ídnaðarøki, har arbeiðararnir hava starv sitt, gera munagott verk. Har kann fyriuttan at geva serkunnleika í teimum greinum, arbeiðararnir starvast við, verða givið upplýsandi fyrilestrar, ið miða imóti málinum: at læra — ella rettari — vekja tey, ið arbeiða, at kenna virðið í sjálvum arbeiðinum.

Vit kunna ikki bróta maskinuna, men vit mugu leita eftir og finna tey orð, sum stæðga henni kunna, so hon ikki fær vald á okkum. At hon ikki gerst eitt rán-amboð, sum sýgur alt burtur úr tí, hon kemur fram at og skapar tey, ið rökja hana, til sálarleysar pínarar.

ERU DANIR Í PARTI VIÐ EYSTANMONNUM ELLA VESTANMONNUM?

Um ivasurningar viðvíkjandi hvørja meining fólkið hevur, plaga menn í øðrum londum at hava eina galluproynd.

Við eina tilika roynd visti tað seg, at av teimum, ið meintu at Danmark nú átti at taka stöðu annaðhvørt fyri Eystanmonnum ella Vestanmonnum vóru 95—98% fyri Vestanmonnum.

El-(ravmagns) málið

Friggiadagin beyð formaður SEV's Dahl-Olsen, sýslumaður til blaðfundar. Á fundi var eisini J. P. Gregersen, keypmaður, Syðrugøtu.

Teir sögdu tilboðini uppá verkið við øllum umloysum at vera undir landi og skuldu tey lastast upp á fyrsta fundi felagsins.

Uppá hyrgingarnar, kraftstöð og rørhol bjóða 3, uppá turbinurnar 1, uppá el-útgærd verksins og uppá húsaútgærd 1 virki. Allir hesir, ið boðið hava, kunnu tryggja, at alt tilfar kann útvegast og arbeiðið verða liðugt áðrenn 3 ár eru farin. Byrjað verður í vár.

Formaðurin helt best vera at byggja alt isenn (9000 kilowatt) og segði, at tær 20 kommunur SEV's hövdu sett sær fyri at taka 500 kwt.tim. pr. ibúgva og at hetta saman við brúkinum úr Havn kundi eftir meðalprisi 15 oyr. pr. kwt.tim. afturrinda eitt verk, ið kostar o.u. 10 mill. kr. Hetta verður o.u. 3-400 kr. uppá húsið fyri ljós, kóking og eitt syndur av hita.

Peningin ætla teir at útvega sær so: 3,5 mill. kr. higani og rest upptil 7,5 mill. kr. við statsláni úr Danmark; skilað varð til, at nakað av hesum kanska fór at vera statsstudnaður. Hetta láni varð treyta av at teir kundu seta fram ætlan, at raksturin fór at bera seg.

El-nevnd ríkisins hevur ásannað, at tær teknisku útrokningarnar eru álítandi og gevur sitt viðmæli til lánið og kanska

studna, um raksturin verður ovtungur.

Óg við tí treysti til ábyrgdar-menn SEV's at teir leita sær bestu manna ráð, so eingi bakbrot forða seinni, ynskja vit SEVinum: ljós yvir landið!
l.a.d.

Hon høggur

»Dimmalætting« sigur, at föroyskar bókmentir eru vitamin-fátakar, og tí leitar föroyskur ungdomur sær til »Skipper Skræk«, »Det Bedste« eller andet Udvalg fra amerikansk Underholdnings-Industri.

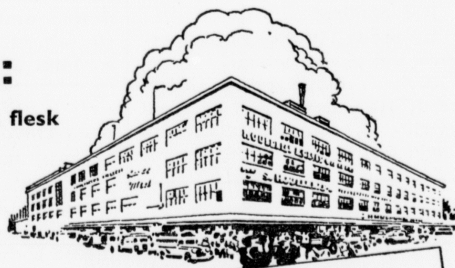
Men hava ikki Danir annað at bjóða Föroyingum? Föroyingar duga at lesa danskt mál, og tað heldur eisini »Dimmalætting«, at vit skulu leggja dent á. Hvi velur ungdomurin sær ikki okkurt frægari úr donskum bókmentum? Hvi hevur »Dimmalætting«, sum setir seg fram at umboða Danmark, ikki givið Föroyingum ein hylling á teimum góðu bókmentum, sum Danir eiga? Danir, sum eru her í Föroyum, ella, sum fatur fáa á blaðnum niðri í Danmark, hava ongatið sæð, at hetta blað, hóast tað hevur góða rúmd, góð ráð og tveir blaðstjóðrar, gevur föroyska fólkinum kunnleika um danskar bókur og danska mentun.

Har verður tosað um »Ideer«. Men hvørjar »Ideer«, hvørjar ríkar hugsanir ber hetta blaðið fram, sum tvær reisir í vikuni verður boríð inn í so at siga hvørt hús í Föroyum? Hava bókmenturnar skyldur, so hava

Vit lata:

Feskt kjøt og flesk
pylsur
feitivörur
livurpostei
salatir
konserves

S. HOULBERG A/S
Kødbyen, København.

UMBOÐ:
B. MORTENSEN
TÓRSHAVN
Telefon 326